

Γίνομαι πλούσιος. Καὶ μετβ. καθιστῶ τινα πλούσιον: *Ἡ δουλειὰ τοὺς ἀρχοντυνέσκει ὅλους τοὺς. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀρχοντένω.*

ἀρχοντυνίσκω ἀμάρι. ἀρχοντυνίσκω Κύπρ.

Τὸ μεσν. ἀρχοντυνίσκω, ὃ ἐκ τοῦ ἀρχοντύνω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίσκω, ὡς καὶ κοντυνίσκω, μακρυνίσκω, πλυνίσκω κττ.

Γίνομαι πλούσιος, εὐπορος: *Μὲ τὲς κλειφές ἀρχοντυνίσκει. Μακάρι ν' ἀρχοντύνῃς. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀρχοντένω.*

ἀρχός ὁ, Β. Εὐβ. Θεσσ. Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν.) Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ.) Μακεδ. κ.ά. — Λεξ. Βλαστ. 387.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἀρχός.

1) Ἀρχων, ἡγεμὼν Θράκ. (Ἀδριανούπ. Αἰν.) Μακεδ.

2) Σύζυγος Β.Εὐβ. Θεσσ. Κέρκ. (Ἀργυρᾶδ.): Ἀσμ.

Ἀρχὸς μὲ τὴν ἀρχόντισσα σὲ μιὰ σκάλα ἀνέβαινε

Ἀργυρᾶδ.

ἀρχυρώτερα ἐπίρρ. ἀμάρι. ἀρχυρώτερα Μακεδ. (Κοζ.)

Ἐκ συμφύρ. τῶν ἐπίρρ. ἀρχύτερα καὶ ὕστερώτερα.

Πρότερον, ἐνωρίτερον: *Γιατί δὲ μ' ἔγραψις ἀρχυρώτερα; Τὰ 'χου τ' ἀγγεῖα ἀρχυρώτερα π' τ' ἰσένα νὰ κρατοῦν ἀράδα. Συνών. ἀρχύτερα, νωρίτερα, πρωτύτερα.*

ἀρχύτερα ἐπίρρ. σύνηθ. ἀρχύτερα βόρ. ἰδιώμ. ἀρχύτερις (Ἐβδομ. 6,13,6).

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀρχύτερος. Διὰ τὸν τύπ. ἀρχύτερις πβ. σήμερα-σήμερις, ὕστερα-ὑστερις κττ.

Ἀρχυρώτερα, ὃ ἰδ., ἐνθ' ἀν.: *Πάμε μιὰ ὥρ' ἀρχύτερα. Νὰ φτάσωμε μιὰ ὥρ' ἀρχύτερα. Νὰ γλυτώσωμε μιὰ ὥρ' ἀρχύτερα τῇ δουλειᾷ μας. Γιατί δὲν ἦρθες ἀρχύτερα; Νὰ φύγετε ἀρχύτερα. Ἀρχύτερα ἦσαν ἀλλεῶς βαλμένα τὰ ἐπιπλα σύνηθ. Νὰ κινήσουν τὰ πλοῖα μίαν ἡμέραν ἀρχύτερις (Ἐβδομ. ἐνθ' ἀν.)*

ἀρχύτερος ἐπίθ. Λεξ. Περίδ. ἀρχυτέρος Θεσσ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχή καὶ τῆς καταλ. -τερος.

Πρότερος, πρωτύτερος.

ἀρχωσυμπέθερος ὁ, Πελοπν. (Βρέσθ.)

Ἐκ τῶν οὐσ. ἀρχως, δι' ὃ ἰδ. ἀρχοντας, καὶ σὺμ-πέθερος.

Ὁ εὐγενής, ὁ πλούσιος συμπέθερος: Ἀσμ.

Ἀρχωσυμπέθεροι καὶ γραμματικοί,

γὰρ κοντοκαρτερεῖτε | ν' ἀποχαιρετίσω τ' ἀδερφούλ्लι μου.

-**ἄρω** κατάλ. σύνηθ.

Ἐκ ρημάτων προελεύσεως Ἰταλικῆς, οἷον ἀμολλάρω, φουμάρω κττ. ἀπεσπάσθη τὸ -ἄρω ὡς καταλ. παραγωγικῇ.

Δι' αὐτῆς σχηματίζονται ρήματα ἐξ ἐπιθέτων καὶ ρημάτων καὶ ἄλλων μερῶν λόγου, οἷον: *engagé-ἀγκαζάρω, ἀπολυτὸς-ἀπολυτάρω, ἀπολυῶ-ἀπολυάρω* κττ.

ἄρωμα τό, λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Μπόβ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἄρωμα.

Εὐχάριστος ὁσμῇ, μυρωδιά: *Γλυκὸ εἶναι τὸ πεπόνι, ἀλλὰ δὲν ἔχει ἄρωμα. Τὰ λουλούδια δὲν εἶναι φρέσκα καὶ τοὺς ἔφυγε τὸ ἄρωμα. || Ποιήμ.*

Τῇ ραγισμένῃ του καρδιᾷ νὰ σχίσῃ γιὰ νὰ φύγουν

τῆς νεότητος του τ' ἄρώματα ποῦ δὲ χωροῦν 'ς τὸ μνημα

ΑΒαλαωρ. Ἔργα 3,232.

Τ' ἀγέρι πῆρεν ἄρωμα κι ὁ τόπος πῆρε χρῶμα

ΒΡώτας ἐν Ἀνθολ. Η' Αποστολίδ. 386.

ἄρωματίζω λόγ. σύνηθ.

Τὸ μεταγν. ἄρωματίζω.

Κάμνω τι ἄρωματῶδες δι' ἀναμειξέως οὐσίας εὐώδους: *Καφὲς ἀρωματισμένος μὲ καννέλλα Γ'Ξενοπ. Μαργαρ. Στέφ. 111.*

ἄρώματος ὁ, ΠΓεννάδ. 382 — Λεξ. Βλαστ. 454.

Πιθανῶς ἐκ τοῦ οὐσ. ἄρωμα.

Τὸ φυτὸν εὐζωμον τὸ ἡμερον (*eruca sativa*) τῆς τάξεως τῶν σταυρανθῶν (*cruciferae*). Συνών. *ρόκα*.

Πβ. ἄζούματο. [**]

ἄρωνία ἡ, Ρόδ. κ.ά. ἄρανία Ρόδ.

Τὸ ἀρχ. οὐσ. ἄρωνία.

Τὸ φυτὸν ἄρον τὸ Διοσκορίδειον (*arum Dioscoridis*) τοῦ γένους τοῦ ἄρου (*arum*) τῆς τάξεως τῶν ἀρωδῶν (*araceae*) καὶ ἄλλα εἶδη τοῦ αὐτοῦ γένους, τὸ κολοκάσιον τοῦ Διοσκορίδου. Συνών. *βαλαντά, καστανά*. [**]

-**ἄς** κατάλ. παραγωγικῇ κοιν. -ἄ Τσακων. Θηλ. -οῦ κοιν. -ἄσα Πόντ.

Ἡ μεταγν. κατάλ. -ἄς, περὶ ἧς ἰδ. WSchulze ἐν Kuhn's Zeit. 33 (1895) 230 κέξ. ESchwyzer Griech. Grammat. 1,461. Πβ. ΓΧατζιδ. MNE 1,420 κέξ. καὶ 2,176 κέξ. ἐν Ἐπιστ. Ἐπετ. Πανεπ. 1 (1902/3) 133 κέξ. καὶ 9 (1912/3) 34, SPsaltes Grammat. byzant. Chron. 255 κέξ. καὶ SKapsomenakis Voruntersuch. zu einer Gramm. der Papyri 22.

Διὰ ταύτης σχηματίζονται οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν ἢ καὶ ρημάτων δηλοῦντα 1) Τὸν φέροντα ἢ φοροῦντα ἢ καθόλου τὸν ἔχοντά τι ἢ τοιοῦτόν τι παραπλήσιον, οἷον: *ἀμπέλι-ἀμπελᾶς, ἀποκοίλι-ἀποκοιλᾶς, ἀργαστήρι-ἀργαστηρᾶς, ἄρμενο-ἀρμενᾶς, βρακί-βρακᾶς, καλαμάρι-καλαμαρᾶς, μαχαίρι-μαχαιρᾶς, ποδᾶρι-ποδαρᾶς* κττ. 2) Τὸν ἔχοντά τι ἢ ὄντα τι καθ' ὑπερβολήν, οἷον: *ἀφτί-ἀφτιᾶς, γλῶσσα-γλωσσᾶς, δόντι-δοντιᾶς, μάτι-ματιᾶς, μύτη-μυτιᾶς, παλληκᾶρι-παλληκαρᾶς, χεῖλη-χειλᾶς* κττ. 3) Τὸν τρώγοντα καὶ ἐν γένει ἀγαπῶντά τι καθ' ὑπερβολήν, οἷον: *ἀλάτι-ἀλατιᾶς, ἄντερο-ἀντερᾶς, γυναικα-γυναικᾶς, κρέας-κρεατιᾶς, μακαρόνι-μακαρονᾶς, φαεῖ-φαγᾶς* κττ. 4) Τὸν πωλοῦντά τι, οἷον: *ἀλάτι-ἀλατιᾶς, ἀλεύρι-ἀλευρᾶς, ἀπίδι-ἀπιδᾶς, γάλα-γαλατιᾶς, κάστανο-καστανᾶς, ξύλο-ξυλᾶς, τυρί-τυρᾶς, ψωμί-ψωμᾶς* κττ. 5) Τὸν κατασκευάζοντά τι, οἷον: *ἀλεύρι-ἀλευρᾶς, ἀμάξι-ἀμαξᾶς, ἀρίδα-ἀριδᾶς, καθρέφτης-καθρεφτιᾶς, κανάτι-κανατιᾶς, μετάξι-μεταξᾶς, πάπλωμα-παπλωματιᾶς, πηγᾶδι-πηγαδᾶς* κττ. 6) Τὸν καθόλου ἀσχολούμενον, τὸν ὄντα συχνὰ περὶ τι, οἷον: *ἀλάτι-ἀλατιᾶς, ἄλογο-ἀλογᾶς, ἀμάξι-ἀμαξᾶς, ἀμπέλι-ἀμπελᾶς, ἀξινάρι-ἀξιναρᾶς, ἀπόχη-ἀποχᾶς, ἀρκούδα-ἀρκουνδᾶς, πέτρα-πετρᾶς, σφουγγάρι-σφουγγαρᾶς* κττ. 7) Τὸ ὄργανον, οἷον: *ἀρμέγω-ἀρμεγᾶς*.

-**ας** κατάλ. παραγωγικῇ κοιν.

Ἐκ τῆς μεγεθ. καταλ. -α, δι' ἣν ἰδ. -ος, προσθήκη τοῦ δηλωτικοῦ τοῦ ἄρσεν. γένους -ς.

Διὰ ταύτης σχηματίζονται οὐσιαστικὰ ἐξ οὐσιαστικῶν δηλοῦντα 1) Τὸν ἔχοντα εἰς μέγαν βαθμὸν τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης σημαινόμενον, οἷον: *δόντα-δόντας, κεφάλα-κεφαλᾶς, κοιλάρα-κοιλάρας, πανταλὸνα-πανταλόνας, ποδᾶρα-ποδαράς, σαχλαμάρα-σαχλαμαράς* κττ. 2) Τὸν ὁμοιάζοντα πρὸς τὸ ὑπὸ τῆς ρίζης σημαινόμενον, οἷον: *ἀρσενικούλλι-ἀρσενίκουλλας, κολοκύθα-κολοκύθας, σανίδα-σανίδας, σταφίδα-σταφίδας, χουλιᾶρα-χουλιᾶρας, ψαλίδα-ψαλίδας* κττ.

ἄς μόρ. παρακλυσματικὸν κοιν. καὶ Ἀπουλ. Καπ. (Συνασσ. κ.ά.) Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Κρώμν. Οἶν. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἄς Καπ. Μακεδ. (Κοζ.) ἄ Καπ. Τσακων. ἔς Χίος (Μεστ.) 'ς Καπ. Κάρφ.

